

מת'יקות הפרשה

יו"ל ע"י ישיבת "היים של תורה - לובלין" בראשות הרב הגאון רבי מנחם יאנוע שליט"א

כי תצא

המדות והתאוות הרעות לא ימצאו מקום בלבנו ה' יזכנו.

ביצד זוכים לאהבת יש'אל?

לא תראה את זמור אוזיה או עורו נפלים בדרך והתעלמות מהם וגו' (כב ד) איתא בספרי אין לי אלא חמור אחיה חמור שזנאף מנין? תלמוד לומר (בפרשת משפטים) חמור שזנאף, אם כן למה נאמר חמור אחיה מלמד שלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע. ועדין צריך באור מדוע לא כתבה התורה רק חמור שזנאף?

ונראה לבאר על פי מה שכתב הרמב"ם (בהלכות רוצח פי"ג) וכן כתב תוספות בפסחים (קיג:) שזנאף זה שכתבה התורה איני ברשע לתאבון שמצוה לשנאתו, ואף על פי כן כתבה התורה "אחיה" לומר שעדין אחיה הוא במצות, ומצוה לעזר לו יותר מאשר לאוהב בכדי לכפר את יצרו - שלא יבא לידי שנאה גמורה.

מפאן אנו לומדים יסוד נפלא בעבודת המדות, שאפלו אדם חוטא ורשע שיש מצוה לשנאתו על חטאיו, מפל מקום מוטל עלינו החיוב להמשיך לאהב אותו במה שהוא מגיד עדין באחינו, והדרך לזכות לכך - לעשות מעשים המשליטים את רצון ה' על רצוננו, וזה יותר חשוב מלעזר למי שטבעו נוטה לעזר לו.

ביצד זוכים ללב רחמן?

כי יקרא קו צפור לפניך בדרך וגו' (ש"ו) הנה פרשת כי תצא מלאה וגדושה, במדות טובות, באהבת ישראל ובעוד מצות רבות, אשר כל אחת ואחת חשובה ויסודית לחיים היהודים, ונתמקד על מצוה זו של שלוח הקן, שהנה מצוה חביבה עד מאד, וכבר ידוע שגדולי ישראל לדורותיהם חבבו מצוה זו עד מאד, וזה מחמת היותה מלאה ברחמנות של ה' יתברך כמו שכתב הרמב"ם, וכן היא מלמדת אותנו לנהג ברחמנות, וכמו שכתב הרמב"ן שעל ידי הפעלות

כל יהודי באשר הוא הנו נסיד של מלך מלכי המלכים

כי תצא למלחמה על איביה וגו' (כא י) כבר הקשו המפרשים מפני מה נסמכה פרשה זו לפרשת עגלה ערופה? ועוד מה טעם הסמיכות של שלוש הפרשיות דלקמן? והנה כבר האריכו בעלי המוסר בפרשה זו שנאמרה על מלחמת היצר, ועל כן בהקדמה לפרשה זו, כתבה התורה את פרשת עגלה ערופה הבאה על מדות רעות והסר מחשבה על הזולת שסופם שפיכות דמים, וזה מחמת שלפני שאדם בא לעבד עם עצמו בענינים שבעבודת ה', עליו לשים בראש כל מעיניו את ענין המדות ואהבת ישראל, וכמו שאמרו חז"ל (אבות) "דרך ארץ קדמה לתורה".

וכבר דרשו הדרשנים על מה שאנו אומרים מדי בקר לפני התפלה "לעולם יהא אדם" - שבתחלה צריך להיות אדם ואחר כך ירא שמים, ובהמשך כתבה התורה את ענין התאוות שיש לאדם, שלא צריך להתבלבל מהם, אלא לדעת שיש אותם ומצוה עלינו לבערם מתוכנו, וזה על ידי שנדע שאין בהם ממש, ואדרבה הם משעבדים את מחו ולבו של האדם ואינם מאפשרים לו להיות בחפשיות עם אהבת ה' ואהבת ישראל.

ועל כן כתבה התורה בסמיכות לפרשה זו את ענין כן השנואה, שנובע מחמת שהאדם לא שולט על הרגשות והאהבות שבו כראוי וכרצון האל, ולא עוד אלא שזה עובר בגנים לבן, וסופו להיות סורר ומורה.

ומחמת שפרשה זו פותחת באהבת ישראל היא מסתיימת בכל המצות של אהבת ישראל וכבוד האדם, ובענין מצות קבורת החוטא מיד בכדי שלא יתבזה.

והינו שכל יהודי באשר הוא הנו נסיד של מלך מלכי המלכים, ומטל על כל אחד ואחד לכבדו ולשמור על כבודו כראוי, וכל שכן שלא לגרם לו חלישות הדעת או להתקוטט עמו, הבה נתחזק בלבו באהבת ישראל מתוך ידיעה שבלנו נסיכים של אותו מלך, ועל ידי שנהיה באחדות הנובעת מאהבת ה' והערבנות, ממילא

הטובות נמשכות המחשבות הפנימיות.

וזה למוֹד לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שִׁיתְמִיד בְּנִתְיָנָה וּפְרָגוֹן לְזוּלָתוֹ, וְעַל יְדֵי כֵן יִמְלֵא אֶת לְבוֹ בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל וּבְרַחֲמָנוּת, וְלִדְגָמָא רְאוּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שִׁיְהִיָּה נִיר הַטִּישוּ מִצּוּי בְכִיסוֹ תְדִיר, בְּכַדִּי שֶׁשֶׁשְׂמָאן דְּהוּ יִצְטַרְף, יְהִיָּה בְּאַפְשָׁרוּתוֹ לָתֵת לוֹ, וְכֵן עַל זֶה הַדְרָךְ בְּכָל מִינֵי דְבָרִים קִטְנִים אַחֲרִים.

וְלֹא בְכַדִּי נִתֵּן לָנוּ הַבּוֹרָא מְלֵא מִצְוֹת שִׁימְשִׁכוּ אֶת לְבַנּוּ, לְהוֹדָאָה לְשִׁמּוֹ יִתְבַרַךְ, לְשִׁמְחָה וּלְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, מִכִּיּוֹן שֶׁשֶׁשְׁנִיתְמִיד בְּעִשִׂית הַמִּצְוֹת, גַּם לְבַנּוּ יִתְמַלֵּא בְּרַפּוּת וְטִבּוֹת פְּנֵאָה וּכְיָאָה לְלָבוּ הַטְּהוֹר שֶׁל כָּל יְהוּדִי, וְכֵן רְאוּי לָנוּ לְבַקֵּשׁ תְּמִיד שְׁבִזְכוּת רַחֲמֵי הָאֵל יִתְבַרַךְ וְיִתְעַלֶּה, שֶׁהֵנָּם רַחֲמִים מְרַבִּים שְׂאִין לָהֶם סוּף, שִׁיְחֹס וְיִחַמַּל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפֶרֶט, וְעַל כָּל כָּלל יִשְׂרָאֵל וְיִגְאָלְנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָמִים.

וְכַמְּה נְאִים הֵם דְּבָרֵי רַבְנּוּ בְּחַיִּי וְהַשֵּׁךְ וּמְקוֹרְם בְּזוּרָה חֲדָשׁ (מְדַרְשׁ רוּת), וְזֶה לְשׁוֹנֵם הַקְּדוּשׁ "שִׁישׁ בְּקִיּוּם מִצְוֹת שְׁלוּחַ הַקֵּן הַתְּעוֹרְרוֹת רַחֲמִים עַל כָּל הָעוֹלָם, כִּי מִתּוֹךְ שֶׁהוּא מְשַׁלַּח אֶת הָאֵם, הִיא מִצְטַעֶרֶת עַל רַחוּק בְּנִיָּה צַעַר גָּדוֹל, וּמִתּוֹךְ צַעֲרָה הַשֵּׁר הַמְּמַנְה עַל הָעוֹפּוֹת מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִהַקְּב"ה, וְאִזּוּ הוּא יִתְבַרַךְ מִתְמַלֵּא בְּרַחֲמִים וְאוֹמֵר 'אִם הַשֵּׁר הַזֶּה מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל מְנוּיָיו, אֲנִי שְׂאֵנִי רַחֲמָן וּמְמַנֵּי הֵם הַרַחֲמִים לֹא אֲרַחֵם עַל בְּנֵי שְׁהֵם מְפַזְרִים בְּאַרְצוֹת, וְהֵם נְעִים וְנוֹדִידִים וּמְגַרְשִׁים מִבְּתֵיהֶם וּקְנִיָּהֶם, וּמִכִּיּוֹן שֶׁכֵּךְ אֲנִי מְדַבֵּר בְּצַדִּיקָה וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, לְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּלְהַשִּׁיבֵם לְאַרְצָם וּלְבְּתֵיהֶם, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנֵם.

יִתֵּן ה' שְׁנִיתְחַזֵּק בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל וּבַמִּדּוֹת הַטְּבוּעוֹת בְּנֵי מַאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים - רַחֲמָנִים, בִּישָׁנִים וּגְוַמְלֵי חֲסָדִים, וְעַל יְדֵי זֶה יִתְמַלֵּא הַקְּב"ה בְּרַחֲמִים עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹמוֹת פְּזוּרֵיהֶם, וְיִגְאָלְנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָמִים וְיִקְבֹּץ נְדַחֵינוּ מֵאַרְבַּע כְּנֻפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

וְלֹא תֵשִׁים דְּבָרִים בְּבֵיתְךָ (ש"ם ז)

הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְזַהֶרָה אוֹתֵנוּ פְּעָמִים רַבּוֹת עַל עֲנִין שְׁמִירַת הַנֶּפֶשׁ, וְזֶה מַחֲמַת שֶׁכָּל יְהוּדִי יִקַּר וְחָבִיב עַד מְאֹד לְפָנֵי הַבּוֹרָא יִתְבַרַךְ, וּמַחֲמַת כֵּךְ רְאוּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שִׁיבְדֹק אֶת כָּל עֲנִיָּיו מִבֵּית וּמְחוּץ, שֶׁלֹּא תִצָּא תַקְלָה מִתַּחַת יָדוֹ וְשֶׁלֹּא יִנְזַק מִיִּשְׁהוּ מִסְבִּיבָתוֹ אוֹ מִמְשַׁפְּחָתוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, וְאַסוּר לְהִיּוֹת שְׂאֵן בְּדְבָרִים הַלְלוֹ כָּלל, וּכְבֹר הָיוּ מְקַרִּים מֵעוֹלָם רַחֲמָנָא לְצַלְן וְדִי לְמַבְיָן.

הַיְחוּדִיּוֹת שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד

לֹא תִלְבַּשׁ שְׁעִטָּו וְגו' (ש"ם יא)

אִיתָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא "מַה טַּעַם נִאֲסָרָה לְבִישַׁת שְׁעִטָּו? אֲלֹא אָמַר הַקְּב"ה אֵינּוּ דִין שִׁיְתַעֲרַב מִנְחַת

הַחוּטָא [כֵּן שֶׁהֵבִיא פְּשָׁתָן] עִם מִנְחַת זָפָאֵי [הַבֵּל שֶׁהֵבִיא בְּכוֹרוֹת צִאֲנוּ הַנּוֹתָנִים צָמֹר], לְפִיכָךְ נִאֲסָרוּ הַצָּמֹר וְהַפְּשָׁתִים יַחְדָּיו".

וְהֵינּוּ שְׁקִינֵן וְהֵבֵל הָיוּ יְחוּדִיִּים - כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּמַעֲלָתוֹ שְׁלוֹ, וְכֵן טַעָה בְּמַה שֶׁלֹּא הַקְּדוּשׁ אֶת זְמַנּוֹ בְּכַדִּי לְפָאָר וּלְרוֹמֵם אֶת הַמַּעֲלָה הַיְחוּדִית שְׁלוֹ, אֲלֹא קָנָא בְּהַבֵּל וּמַחֲמַת כֵּךְ נִפְל לְהִיכֵן שְׁנַפְל, וְזֶה גַם הַטַּעַם בְּשַׁעֲטָנוּ שְׂרָצוֹן הַבּוֹרָא שֶׁנִּדְעַ שְׁלֹכָל דְּבַר יֵשׁ אֶת מַעֲלָתוֹ הַיְחוּדִית, וְלִפְנֵי שֶׁהוּא מִתְעַרַב בְּזוּלָתוֹ עָלָיו לְהַתְמַקְדַּ בַּיְחוּדִיּוֹת שְׁלוֹ.

וְלִפִּי זֶה מְבַאֵר מַה שֶׁבְּתַחֲלָה אָסְרָה הַתּוֹרָה לְשִׁבְטִים לְהַתְחַתֵּן זֶה בְּזָה, מַחֲמַת שְׂרָצוֹן הַבּוֹרָא שֶׁכָּל שִׁבְט יַעֲבֹד עִם עֲצָמוֹ עַל הַטּוֹב הַיְחוּדִי שְׁבוֹ, וְרַק אַחֲרֵי שֶׁהוּא חִזַּק בְּטוֹב שְׁבוֹ, הוֹרֵוּ חַז"ל שֶׁכַּעַת רְצוֹן הַבּוֹרָא שֶׁכֵּן יִתְעַרְבוּ זֶה בְּזָה, וּכְדֹאִיתָא בְּגִמְרָא (תַּעֲנִית ל:). הַמּוֹרֵם מִכָּל הָאָמוּר שְׂרָאוּי לָנוּ לְהַתְחַזֵּק בְּטוֹב שְׁבַנּוּ, וּבְכַדִּי לְזַבּוֹת בְּטוֹב הַכָּלְלִי וְהַמְשַׁתָּף עֲלֵינוּ לְהַתְמַקְדַּ בְּטוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְאַחֲרֵי שֶׁאֲנוּ חִזְקִים בְּדַעֲתָנוּ, נִתְחַבֵּר וְנִתְדַבֵּק עִם כָּלם בְּכַדִּי לָתֵת וּלְקַבֵּל מִכָּלם.

הַדְרָךְ לְאַהֲבַת ה'

וְלֹא אָבָה ה' אֶלְקֵיךָ לְשִׁמְעַ אֵל בְּלַעַם וַיִּהְיֶה ה' אֶלְקֵיךָ לָךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אֶהְיֶה ה' אֶלְקֵיךָ וְגו' (כ"ג ו)

לְכַאוּרָה כָּל הַפְּסוּק הַזֶּה מֵיָתֵר, שֶׁהָרִי עָקַר הַפּוֹנֶה כָּאֵן לְהַשְׁמִיעֵנוּ מְדוּעַ נִאֲסָרוּ לְבֵא בְּקַהֲל, וְאִם כֵּן דִּי בְּמַה שֶׁאֲמָרָה הַתּוֹרָה (ש"ם ה) "וְאֲשֶׁר שָׁכַר עֲלֶיךָ אֶת בְּלַעַם כֵּן בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרַם נִהְרִים לְקַלְלָךְ?" וְעוֹד צָרִיךְ עֵיּוֹן בְּסוּף הַפְּסוּק, מְדוּעַ הַזְכָּרָה דּוֹקָא כָּאֵן אַהֲבַת ה' אֲלֵינוּ? וְנִרְאָה לְבָאָר בְּסִיעֲתָא דְשְׂמִיָּא עַל פִּי מַה שֶׁכְּתַב רַש"י (בְּמִדְבָר כ"א טז) שֶׁהַקְּב"ה עָשָׂה נְסִים לְיִשְׂרָאֵל עִם הָאָמוּרִים שֶׁהִתְחַבְּאוּ בְּנִקְעִים שְׁבָהָרִים, וְעַל יְדֵי הַבָּאָר נִתְגַּלּוּ הַנְּסִים - שֶׁהַקְּב"ה הִרְגֵּ אֹתָם, וְהֵינּוּ שְׂרָצוֹן ה' שֶׁנִּתְבּוֹנֵן תְּמִיד בַּחֲסָדִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ דְרָךְ הַטְּבַע מְרַב אַהֲבָתוֹ אֲלֵינוּ, וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲמִיק אֶת הָאֲמוּנָה וְנִתְחַזֵּק בְּאַהֲבָה הַיְחוּדִית שְׁלָנוּ עִם ה' יִתְבַרַךְ.

וְזֶה גַם כֵּן הַטַּעַם שֶׁהַזְכִּירָה הַתּוֹרָה כָּאֵן שׁוֹב אֶת עֵינֵן קַלְלָת בְּלַעַם, בְּכַדִּי לְהַזְכִּירָנוּ אֶת הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ ה' יִתְבַרַךְ בְּלִי יְדִיעֲתָנוּ, וְכֵן רְאוּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְהַתְבּוֹנֵן בַּחֲסָדִים הַגְּלוּיִים וְהַנְּסִיתִים שֶׁה' עוֹשֶׂה עִמּוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה לְהַתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה וּבְאַהֲבָה אֲלָיו יִתְבַרַךְ תְּמִיד.

הַפְּרַת הַטּוֹב - עַד הֵיכֵן?

לֹא תִתְעַב בְּמִצְרֵי כִי גֵר הָיִיתָ בְּאַרְצוֹ (ש"ם ז)

אִיתָא בְּסַפְרֵי "אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כֵּן עֲזַרְיָה, וּמַה הַמְצָרִים שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל אֲלֵא לְצַרְךָ עֲצָמָם, כֵּךְ הַמְתַּבְּוֵן לְזַבּוֹת וּלְתַת לְשָׁנֵי בְּאִמַּת עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה. זֶה

חלוקת קמחא דפסחא שחולללה מהפכה בלבו של יהודי חלוני

כי תקצר קצירך בשדרך ושכונת עמך בשדה לא תשוב לקנותו לגר ליתום ולאלמנה יהיה למועז יברכה ה' אלקיך בכל מעשה ידיך (שם יט)

איתא בתוספתא (פאה ג) "מעשה בחסיד אחד ששכח עמר בתוך שדהו ואמר לבנו צא והקרב עלי פר לעולה ופר לשלמים, אמר לו מה ראית לשמוח במצוה זו יותר מבכל מצות שבתורה? אמר לו כל מצות שבתורה לדעתנו נתנו, ואלו זו נתנה שלא לדעתנו אלא בשכחה, והלא דברים קל וחומר, ומה אדם שלא נתפון למצות צדקה, אלא על ידי שכחה באה לידו, מעלין עליו זכות, המתפון לזכות לעניים וזכו על ידו על אחת כמה וכמה שזכה בשכר רב בזה ובפא". והינו שהתורה הקדושה מאריכה במצוה זו של נתינה פיון שעל ידה האדם מוצף את נשמתו וזוכה לכל טוב.

ונספר מעשה בכחה של מצות צדקה וגמילות חסדים, עד כמה היא מגעת. וכך מספר בעל המעשה, באחד הימים העמוסים של ערב פסח, הייתי אמור לקבל חפץ מסים מאחת החניות הממקמות ברחוב יחזקאל, הגעתי למקום אך בעל החנות בקשני לשוב בעוד שעה, ורק אז החפץ יהיה מוכן.

בשחזרתי הבחנתי באברך צעיר שעמד שם עם תינוק בעגלת ילדים, נזפרתי שגם בשחייתי שם לפני שעה ראיתי עומד שם, זה היה נראה לי קצת מוזר, ומחמת כך נגשתי אליו ושאלתי אותו אם הוא זקוק לעזרה כל שהיא, בתגובה לשאלתי חיך האברך בבישנות מה והחל לספר ספור מדהים.

הנני מתגורר אי שם במרכז הארץ, לפני שלש שנים בדיוק הצרכתי לסדר איזה ענין בירושלים, ונזדמן לי לנסע באוטובוס שדרך מסלולו היה ברחוב יחזקאל, הייתי אז צעיר חלוני האוטובוס התנהל בעצלתיים בדרך בכל השנה, ובפרט בערב פסח, כשהגענו להצטלבות של הרחובות יחזקאל ואבינעם ילין הוא בקשי זה, התקהלות של אנשים הפריעה לתחבורה הצבורית.

אחד הנוסעים הציץ מהחלון והבחין בהתקהלות של חרדים והחל מיד לרטון בקול שוב החרדים עושים הפגנות, הפעם היה זה הנהג שהיה חלוני למהדרין שהתנדב להרגיע, 'לא זו לא הפגנה אני מכיר את זה מכל שנה, במשך כמה ימים מגיעים משאות ענקיות ופורקות פאן סחורה, ואחר כך מחלקים פאן מוצרי מזון למשפחות ברוכות ילדים בהנם... הם יודעים לעזר אחד לשני לא כמו אצלנו...' סים הנהג את המזנולוג.

נדחמתי למשמע אזני, מעולם לא ראיתי פנה דבר עיני נצמדו לשמשת האוטובוס, אך לא הייתי מסגל לבלע את כל המראה הגדול הזה בבת אחת, האוטובוס המשיך במורד רחוב יחזקאל.

למוד עצום לכל אחד ואחד, שיפיר טובה להודיו, על שהביאוהו לעולם, ועל שנותנים לו מקום ללון, וכן עוד דברים טובים ונפלאים שהם גומלים עמו. ועוד נלמד מפסוק זה, שלא נשפח טובות שאנשים עשו עמנו, הגם שהם גם כן הרעו לנו.

שלום בית אמתי

כי יקוז איש אשה וזדשה... יהיה לביתו (כד ה) בשבע ברכות אנו מברכים 'שוש תשיש' שזה רומז לברית מילה, שנקרא ששון וזה בכדי ללמד את החתן והפלה שפשמ שהברית מילה זה נראה קשי וצער, פרם יש בזה הרבה טוב, מפיון שזה מחסן את האדם ובונה את אישיותו בכדי שיהיה לו כח לעמד בקשיים ובתאוות של העולם הזה, וכמו כן הקשיים ואי ההכנות שבין איש לאשתו - פשיודעים פיצד להתמודד אתם פראוי, ולהעביר על המדות הם אלו שבונים את השלום האמתי ביניהם.

ושמח את אשתו אשר לקח (שם)

בברכה אחריתא שבשבע ברכות אנו אומרים אשר פרא ששון ושמחה חתן וכלה גילה רנה וגו', ודוקא תקנו חז"ל שהחתן והפלה יהיו באמצע הלשונות של השמחה, ללמדנו שבכדי לזכות לאחדות בין החתן והפלה בכל עת, עליהם להיות בשמחה מלפנים ומאחור.

היסוד שעליו עומד השלום בית

כי יקוז איש אשה וזדשה... ושמח את אשתו אשר לקוז (שם)

איתא בגמרא (קדושין ב:) "תניא רבי שמעון אומר מפני מה אמרה תורה כי יקח איש אשה חדשה ולא כי תלקח אשה לאיש, מפני שדרכו של איש לחזר אחר אבדתו". והינו שרבי שמעון בא ללמדנו יסוד גדול בשלום בית, והוא שאדם ירגיש שהוא זקוק לאשתו, וזה על ידי שיעריך את כל הטוב שהיא גומלת עמו, ועל ידי כן יעריך אותה תמיד, ומטעם זה דרש רבא (שם ז.) מהפסוק "כי יקח איש אשה" שהמקדש חצי אשה אינה מקדשת, מפיון שבכדי לזכות לקדושין וחיבור אמתי בין הזוג, צריך לתת אמון מלא וחדדי זה לזה.

וכן ראוי לכל אחד ואחד שיקדש את אשתו תמיד, וזה על ידי שלשה דברים שהמשנה בקדושין פותחת בהם, ואלו הן א. שטר - שיאמר ויכתב לה מלים טובות וחמות. ב. פסוף - שזה כולל את הדברים הטובים שעליו לתת לה ג. ביאה - לשמח את אשתו, וכך פסק ר' שלמה זלמן אוירבך וצ"ל, שהמצוה של "ושמח את אשתו" שייכת כל החיים, ובפרט בשנה הראשונה שאז האדם בונה את הקשר שלו עם אשתו.

נולדתי בבית חלוני המשיך האברך בנימה אישית, המחזות שנגלו לעיני ברחוב יחזקאל הסעירו את רוחי ולא נתנו לי מנוח, גמלה החלטה בלבי שבסופו של יום אני מקרח לחזור למקום! ואכן חזרתי, שעתים תמימות התבוננתי בחלוקה המסורתית.

אינני יודע איך זה קרה אבל עבדה שהדברים ששמעתי והמחזות שראו עיני נתנו לי דחיפה עצומה להתעניין ביהדות, שמביאה לב טוב שעוזר ומסייע לזולת בחנם, וללא קולות של מצה ומריבה אלא בישוב הדעת ובנחת.

במהלך החדשים הבאים התעמקתי ביהדות, הצטרפתי לישיבה והתחלתי לשמור תורה ומצוות, בהמשך אף הקמתי בית פשר ונאמן בישראל.

ומני אז בכל שנה אני בא למקום הזה שמחלקים בו קמחא דפסחא, ומודה לבוּרא כל העולמים על החסד העצום שגמל עמי במה שקרבני ליהדות, שמלאה בחסדים ובנתינה לזולת.

התרגשתי לשמוע את דבריו של אותו אברך, והוא המשיך ואמר, 'אתה רואה את התינוק שלי בעגלה, קראתי לו פסח, בכדי שתמיד אזכור את החסד שעשה עמי הבורא'. מספור נפלא זה נלמד לתת ולהעניק לזולת, גם שלא על מנת לקבל פרס, ובזה נזכה לכל טוב בזה ובבא אמן.

פיצד נדע את רצון הבורא במה שכתוב בין השורות?

והכהו לפניו כדרי רשעתו במספר ארבעים יפנו (כה ב-3)

אמרו חז"ל בגמרא (מכות כב.) "במספר ארבעים ולא ארבעים מש"ו. וצריך באור אם אכן רצון הבורא שלא יבו את החוטא אלא ל"ט מלקות, מדוע לא כתב זאת במפרש בתורתו הקדושה? ולא עוד אלא שכתב ארבעים שמשמעו ארבעים ולא ל"ט?

ונראה לבאר בסיעתא דשמיא על פי מה שכתוב בגמרא שם, "במה טפשי הגי אינשי דקמו מקמי ספר תורה, ולא קמו מקמי גברא רבא, דאלו בספר תורה כתוב ארבעים, ואתו חז"ל ובצרו חדא", והינו שרצון הבורא שנשמע ונקבל מהצדיקים והתלמידי חכמים שיודעים את עומק התורה הקדושה ואת רצון הבורא במה שכתוב בין השורות, ובלעדי זה באפשרותו של האדם ללמוד במשך כל ימי חייו ולא לבנו לרצון הקב"ה פראוי.

ועל פן כתב הבורא בתורתו לשון של ארבעים, בכדי שחז"ל יבואו ויאמרו ההפך, ומתוך כך נדע את כחם הגדול ואת רצון האל שנתבטל לדבריהם ככל אשר יאמרו אלינו כי הוא זה, ועל ידי כן נזכה ללכת במסלה העולה בית אל, ונזכה לכל טוב בזה ובבא.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו (שם ט)

הקשו המפרשים מה ענין היריקה? ואף אני אענה את חלקי במה שחנני ה' בזה - שפשאדם מת ללא ילדים נעשה קרע וכתם במשפחה, ותפקיד היבם לשא את אשת אחיו ועל ידי זה לנקות את הכתם, ברם בשאינו חפץ לעשות כן, היבמה יורקת בפניו, לרמוז שאינו מנקה את הכתם, כענין הירק שמנקה את הפה, וזה למוד בשבילנו שנתבונן תמיד פיצד לחפות על קולנו של הזולת ולעזר לו כפי בחנו, ובפרט במי שהוא ממשפחתנו וכמו שכתוב "ומבשרך לא תתעלם".

עצה נפלאה להנצל משנאת חנם

יכור את אשר עשה לך עמלק וגו' (שם יו)
יש לעין בפרשה זו בכמה דברים הטעונים באור א. מדוע נכלה מצוה זו הן בעשה - 'זכור', והן בלא תעשה - 'לא תשפח'? ב. שיטת הרמב"ם (מלכים פ"ה הל"פ) שמצוה זו היא תמידית. וצריך באור מה נשתנית מצוה זו להיות תמידית? ג. מה הענין של זכירת מעשה עמלק לבד ממחיתו?

ונראה לבאר בסיעתא דשמיא על פי מה דאיתא בגמרא במגלה (יח.) שמצות לא תשפח זה בלבד, ומצות זכור זה שנושגן לעצמנו תמיד את מעשה עמלק, ועל ידי זה נעורר את שנאתנו לשנא אותו בשנאה עמוקה, וכמו שכתב הרמב"ם בספר המצוות (עשה קפט).

ומצוה זו נאמרה על כל שונאי ישראל שבמשך הדורות, שנתבונן באכזריותם הגדולה ונשתמש עם השנאה שבנו בכדי לשנא אותם, ונמחיש בדעתנו פיצד אנו הורגים אותם בצורה האכזרית ביותר, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום בתהלים (קלז) "אשרי שיאחז ונפץ את עלליך אל הסלע" וכן איתא בגמרא (ברכות י:) שדוד המלך הסתכל במפלתן של רשעים ואמר שירה, וזה עצה נפלאה למי שחש בתוכו שנאה על חברו שיתבונן מיד באכזריות של הגוים ויעביר את שנאתו אליהם.

ניתן לשמוע שיעורים מפי מוריני ראש הישיבה שליט"א בקול הלשון במספר 03-6171111 (אידיש),
03-6171171 (לה"ק, קו ישרי). ובאמריקה - קול הלשון של ארה"ב (באידיש ובקרויב גם באנגלית). שמעו ותחי נפשכם.
להערות ותרומות ניתן לפנות למכון "א זיסקייט אין מועדי ישראל", 052-7193031.

להצטרפות ל-6481 מנויי 'א זיסקייט' ולמכתבים למערכת: ALONLUBLIN@gmail.com או 5402047@gmail.com